

Katedra politológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity

Obnovená Trnavská univerzita a jej fakulta humanistiky nadväzuje na históriu a tradíciu pôvodnej Trnavskej univerzity založenej kardinálom Pázmáňom v roku 1635, ktorá bola jednou z najstarších univerzít v strednej Európe. Dnešná Katedra politológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity vznikla z pôvodnej Katedry spoločenských vied a neskôr subkatedry politológie Fakulty humanistiky Trnavskej univerzity v roku 1992. Obnovenie univerzity podporili mnohé prestížne zahraničné inštitúcie a osobnosti, okrem iných aj svetovo uznávaný vedec a filozof Karl Popper.¹ V nasledujúcom období môžeme ďakovať za spoluprácu a podporu ďalších významných osobností vedeckého a spoločenského života. Za všetkých spomenieme mená Roger Scruton, Karl Graf von Ballestrem, Kenneth Minogue, Anthony Giddens, Michael Novak, Jan Sokol a George Soros.

Formovanie katedry sa uskutočňovalo v úzkej spolupráci s inými podobne zameranými vedeckými, univerzitnými a akademickými pracoviskami doma aj v zahraničí. Katedra politológie na Fakulte humanistiky TÚ sa stala jednou zo zakladajúcich katedier neskôr sformovanej filozofickej fakulty. Cieľom katedry politológie je vzdelávanie sprostredkujúce kritické porozumenie komplexnému predmetu politiky, jej procesov, inštitúcií a dôležitých problémov. Okrem profilových predmetov pokrývajúcich základy požadovaných vedomostí sa na našej katedre venuje osobitná pozornosť politickej a morálnej filozofii, politickej sociológii a tiež vedomostným základom z oblasti politickej a filozofickej antropológie. V doterajšom pôsobení v oblasti publikačnej, vedeckej a pedagogickej činnosti sa katedra venovala najmä aktuálnym otázkam demokratickej transformácie, aktuálnym problémom vzťahu etiky a politiky, otázkam vyrovnávania sa s totalitnou minulosťou, dejinám a politickému mysleniu Slovenska.

Personálne obsadenie

Katedru politológie viedli JUDr. Ing. Ivan Šimko a doc. PhDr. František Bielik, CSc. Súčasným vedúcim katedry je doc. PhDr. Milan Katuninec, PhD. Za všetkých, ktorí pôsobili na katedre, spomeňme najmä prof. PhDr. Miroslava Kusého, CSc., prof. Ph. R. Tuhy, prof. D. Rech. Stanislava Kirschbauma, NDC. FRSC, prof. JUDr. Jozefa Prusáka, CSc., prof. PhDr. Alexandru Krskovú, CSc., prof. Ing. Otta Sobeka, CSc., prof. Jána Lisého, CSc., Dr. Michaela Novaka a i.

Súčasnú zloženie katedry

prof. Milan Hamada, DrSc. (politická filozofia 20. storočia, slovenské politické myslenie),
doc. PhDr. Milan Katuninec, PhD. (politické dejiny, ideológie, sociálna politika),

¹ MANÁK, M.: Obnovenie Trnavskej univerzity. In: Universitas Tyrnaviensis, š. 3., roč. 2007, s. 3.

PhDr. Peter Fotta, PhD. (politická filozofia, filozofia človeka, ľudské a občianske práva),
Mgr. Marcel Martinkovič, PhD. (komparatívna politológia, dejiny politického myslenia, teória demokracie a straníckych systémov),
Mgr. Tomáš Zálešák, PhD. (morálna filozofia a politická filozofia, politická antropológia, filozofia vedy a metodológia),
PhDr. Pavol Krištof (medzinárodné vzťahy, moderné teórie politiky, teória ideológií).

Profil absolventa

Cieľom, o ktorého dosiahnutie katedra usiluje, je výchova absolventa, ktorý sa vyznačuje komplexným a kritickým porozumením politickému rozmeru ľudskej činnosti a poznávania. Toto porozumenie sa dosahuje na pozadí všestranného vedomostného vybavenia a všeobecného rozhľadu s dôrazom na vedomosti humanitného charakteru. Usilujeme sa o to, aby si absolvent osvojil isté intelektuálne zručnosti, ktoré mu umožnia správne porozumieť a správne reagovať na nové a meniace sa problémy a výzvy tak v oblasti vedeckého bádania o politike, ako aj praktickej politickej činnosti. Taktó vybavený absolvent by mal byť schopný uplatniť sa v širšej škále povolání obsahujúcich aktivity osobnej komunikácie, analytického myslenia, tvorby stratégií, presvedčania a mienkotvorby. Uvedený vedomostný základ môže tiež poslúžiť pracovníkom v štátnych službách, novinárom, publicistom, pedagogickým a výchovným pracovníkom, občianskym aktivistom, aj osobám podnikajúcim v určitých oblastiach súkromného sektoru. Dôraz sa kladie nie na objem memorovaných vedomostí, ale na získanie zručností a návykov umožňujúcich nové vedomosti efektívne získavať, ale aj správne interpretovať, triediť, používať a kriticky posudzovať.

Aktivity katedry

Katedra politológie FiF TU v priebehu svojej histórie organizovala, pomáhala organizovať a zastrešovala viacero vedeckých a spoločenských podujatí, z ktorých významný počet predstavujú podujatia s medzinárodnou účasťou alebo organizované spoločne so zahraničnými spriatelými inštitúciami. V spolupráci s katedrou sa uskutočnili prednášky popredných svetových politológov a sociológov, ako boli prof. A. Giddens (*O smerovaní politológie*), K. Minnogue (*O raste nacionalizmu*), R. Scruton (*Konzervativizmus a liberalizmus*). Za všetky uvedieme aspoň nasledujúce: *Podiel posttotalitných elít na vývoji Československa (november 1989 – jún 1992)*, organizovaná 11. – 13. novembra 1993 v spolupráci s Nadáciou Universitas Tyrnaviensis, Konrad Adenauer Stiftung, Institute of Democracy a Nadáciou Milana Šimečku, na ktorej sa okrem iných zúčastnili Kenneth Minnogue (profesor politológie na London School of Economics), Roger Scuton (Boston University), Jacques Rupnik, Keith Crawford, Petr Pithart, Karl Schwarzenberg, Blanka Říchová a Michal Horský; *November ,89 v regiónoch Slovenska a dnešok* (november 1999) s podporou National Endowment for Democracy, Hans Seidel Stiftung, Wesminister Foundation for Democracy, Trnavské fórum; *Rub a líce demokracie* (8. 11. 2006), *Etika a politika* (23. 10. 2007), *18 rokov hľadania dobrej spoločnosti* (14. 11. 2007) v spolupráci s mestom Trnava a SKOI; *Pokušenia demokracie a nepriatelia ľudskosti* (22. 10. 2008).

Publikačná činnosť

Publikačná činnosť zahŕňa monografie, vedecké štúdie, odborné state, učebné texty, ako aj texty publikované zahraničí. Z publikačnej činnosti súčasných členov uvedme aspoň niektoré publikačné výstupy:

- KÁZMEROVÁ, E., KATUNINEC, M.: *Dilemy Karola Sidora*. Bratislava : Kalligram, 2006. 199 s. ISBN 80-7149-873-4.
- ZÁLEŠÁK, T., KRÍŠTOF, P., MARTINKOVIČ, M.: *Politická filozofia a politická veda: výber aktuálnych problémov*. Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2007, 152 s.
- ZÁLEŠÁK, T.: *Ke zkušnosti totalitarizmu a možnosťou recidivy masových ideologických hnutí v 21. storočí*. In: Budil, I. T., Zíková, T. (eds.): *Totalitarismus IV: Interdisciplinárny pohľad*. Praha : Dryada 2008. (196 s.) s. 10 – 18.
- FOTTA, P.: *Pri prameni filozofie*. 1. vyd. Bratislava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo Trnavskej univerzity, spoločné pracovisko TU a VEDY, vydavateľstva SAV, 2005, 434 s.
- ZÁLEŠÁK, T.: *K významu antropologických východísk pre politickú vedu*. In: *Filozofia*, roč. 64, 2009, č. 9. s. 817 – 826.
- KATUNINEC, M.: *Spolok svätého Vojtecha od konca druhej svetovej vojny po zmenu na „účelové zariadenie“ (1945 – 1954)*. In: *Historický časopis*, roč. 53, č. 2 (2005), s. 305 – 326. ISSN 0018-2575.
- FOTTA, P.: *Prameň filozofických otázok: (pramenné činitele realistickej filozofie)*. In: *Filozofia*, časopis Filozofického ústavu SAV. ISSN 0046-385X. Roč. 58, č. 5 (2003), s. 305 – 323.

Tomáš Zálešák, Pavol Krištof, Marcel Martinkovič